

CASTELLS CATALANS

Nom del castell: Brunyola
Data de construcció: XII
Municipi: Brunyola
Comarca: Selva
Altitud: 251 m
Coordenades: E 2.684474 N 41.904747
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat dins del mateix municipi.

El castell termenat de Brunyola fou construït al cim del turó on ara hi ha el poble, el qual s'edificà al voltant de la fortificació. Allò que resta del castell de l'alta edat mitjana és inclòs en les restes del castell dels darrers segles medievals

Història

La primera notícia documental del castell data del 1106 en que el comte Ramon Berenguer III de Barcelona donà al vescomte Guerau Ponç de Cabrera en alou el «*castrum quod dicitur Bruniola*». En el «*Liber feudorum maior*» el nom del castell es transcriu malament, s'hi anota «*Brivola*» però en altres documents apareix «*Bruiola*». El donant afirma que el castell li pertanyia per herència paterna així que ja existia, com a mínim, en temps de Ramon Berenguer II, mort el 1082. El 1116, Guerau Ponç empenyora el castell, amb tots els honors i possessions però conservant la propietat, a Pere Ramon de Vilademany per 400 morabatins. En el document signat s'hi assenyala que Vilademany havia de concedir la potestat per aquest castell i el comte així li ho demanava. A partir d'aquest moment, el vescomte de Cabrera era el senyor eminent del castell i el senyor de Vilademany el tenia en feu i el tingué subinfeudat als Balenyà fins al 1242.

L'any 1282, els Cabrera el venen al clergue Guillem Gaufred, tresorer del capítol de la Seu de Girona. La castlania restà en mans dels Vilademany. Guillem Gaufred, l'any 1292, deixa en testament la propietat a la Pia Almoïna de Girona que en serà propietària 488 anys.

El terratrèmol de 1427 el va afectar greument i es va haver de refer. El castell perd el seu interès

BRUNYOLA

Castell de Brunyola al costat de l'església. Foto de Ricard Ballo.

militar a mitjan segle XV. Dos segles més tard s'enderroquen dos trams de muralla i una torre mentre que una altra esdevé campanar de la parròquia. Durant la guerra del francès el conjunt és usat com a cavallerissa cosa que causà la pèrdua dels elements interiors de mobiliari així com l'arxiu, que es cremà. L'any 1834 compra el castell Il·luminat Font, qui en modificà molt l'aspecte. El 1922, els veïns sufraguen la compra del castell per tal de què es destini a acollir l'Ajuntament i l'escola. El 1985 es van iniciar obres de restauració, descobrint els paraments, voltes i forjats de la planta soterrada i restaurant la sala gòtica del primer pis que es destinà a Sala de plens de l'Ajuntament. En la segona fase es renovaren, principalment, les cobertes del castell. La tercera fase es dedicà a l'ala nord-est. Es partí de la idea de recuperar les parts de la muralla original i la torre conservada.

Arquitectura

El que roman del castell sembla ésser de la baixa edat mitjana (s XV). Gran construcció de planta quadrangular amb torres als angles, rodones i atalussades, una de les quals va ser aprofitada com a campanar de l'església. Tota la muralla s'assenta sobre una base atalussada. S'estima que el perímetre exterior de la fortalesa havia estat d'uns 168 metres.

Castell de Brunyola. Foto de Ricard Ballo.

De les quatre façanes, la que es conserva en més bon estat i que a més a més permet observar millor la imatge original i primigènia del castell és la façana nord. La llargada d'aquest mur és de 23 metres, l'alçada fins a la base dels merlets té 12 metres i el talús en té 3,12. El seu gruix és de 45 cm. Situat a prop de la torre de l'angle nord-est, hi ha un portal d'arc de mig punt equipat amb unes robustes i poderoses dovelles, de pedra calcària molt ben escairades i treballades. Sobre el portal trobem tres finestres rectangulars amb llinda monolítica i muntants laterals de pedra. En el pis superior trobem dues obertures, a destacar especialment la finestra gòtica d'arc conopial amb arquets trevolats.

En aquesta façana s'ha conservat el llenç de mur que probablement pertany a una època molt més

reculada, segurament de l'any 1000. A partir dels 2,75 m des del sòl veiem un segment de 1,25 m construït en «opus spicatum». Les pedres, no gaire grosses (10 cm x 15 cm) són unides amb morter de calç i poc o gens treballades. Per damunt d'aquest 1,25 m, es veuen els caires o angles de la paret. Segurament, aquest pany de paret, aprofitat en la baixa edat mitjana, pertanyia a una construcció, un castell, del segle X.

Extret de:

https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Brunyola

Elena Fàbregas
Jordi Gironès

Febrer 2016